

Pasożyty są zagrożeniem dla życia, zdrowia oraz prawidłowego funkcjonowania organizmu żywiciela. Stanowią one niebezpieczeństwo dla cieląt, krów mlecznych oraz bydła opasowego.

Na organizmach bydła domowego może pasożytować ok. 60 gatunków pasożytów. Działanie ich nie zawsze jest zauważane, ale prowadzi do przewlekłych schorzeń oraz strat finansowych hodowcy.

Pasożyty bydła w zależności od miejsca występowania w organizmie można podzielić na dwie grupy:

1. Pasożyty wewnętrzne (endopasożyt) – do tej grupy zaliczamy m.in. motylicę wątrobową, tasiemce, nicienie.
2. Pasożyty zewnętrzne (ektopasożyty) – do nich zaliczamy m.in. świerzby, wszy, wszółki, gzy, muchówki.

Objawy inwazji pasożytów bydła

Objawy zarażeń ektopasożytami są widoczne gołym okiem. Na organizmie zwierzęcia łatwo zauważyć larwy lub osobniki dorosłe pasożyta. Stan okrywy włosowej oraz skóry ulega pogorszeniu, a zwierzęta stają się niespokojne ze względu na intensywny świąd.

Typowymi objawami inwazji pasożytów wewnętrznych są między innymi ogólne osłabienie organizmu, spadek lub zahamowanie przyrostów masy ciała. Jest to spowodowane zaburzeniami funkcjonowania układu pokarmowego, upośledzeniem wchłaniania bądź biegunkami. Chore zwierzęta charakteryzują się bladeścią błon śluzowych, będącą wynikiem niedokrwistości. **Objawem inwazji pasożytów bydła może być zmniejszenie produkcji mleka oraz obniżenie jego jakości czy problemy z rozrodem, w tym zamieranie zarodków i poronienia.** Nasilenie objawów związane jest z rodzajem pasożyta, wielkością inwazji, dawką pokarmową, warunkami środowiskowymi oraz ogólnym stanem zdrowia zwierzęcia. W wielu przypadkach obserwuje się większą podatność na infekcje bakteryjne i wirusowe.

Regularnie sprawdzaj skórę krów

Skóra i sierść stanowią idealne siedlisko dla pasożytów takich jak świerzbowce, wszoły i wszy. Znajdują tu pożywienie i warunki do swojego rozwoju. Chorobowe zmiany zauważa się w okolicach głowy, szyi, grzbietu oraz nasady ogona, a wraz ze wzrostem inwazji obejmować mogą całą powierzchnię ciała zwierzęcia. **W miejscach inwazji wypadają włosy, a przy świerzbie pojawia się dodatkowo krzepnący wysięk.** Widoczne są rany, strupy i wyłysienia. Poza obserwacją typowych objawów wykonuje się badanie zeszkrobiny z pogranicza miejsc zdrowych i chorych. Leczenie polega na stosowaniu preparatów w postaci zmywań, oprysków lub kąpieeli. Można podjąć terapię ogólną w formie iniekcji podskórnych. Wszy i wszoły należy zwalczać masowo, tzn. leczenie całego stada w tym samym czasie. Można jednak zapobiegać inwazji tych pasożytów poprzez 2-3 tygodniową kwarantannę nowo zakupionych osobników do stada oraz okresowo przeglądać całe stado w celu szybkiej interwencji.

Pastwisko a pasożyty bydła

Krowy utrzymywane w [systemie pastwiskowym](#) narażone są na inwazje gzów bydłych. Inwazja może przebiegać bezobjawowo bądź z widocznymi porażeniami kończyn lub przełyku. Końcowy okres inwazji charakteryzuje się podskórnymi guzami gzowymi. W celu ochrony krów w okresie pastwiskowym zaleca się stosowanie repelentów, czyli preparatów odstrasżających owady. U zwierząt nowo wprowadzonych do stada należy wykonać badanie serologiczne oraz zastosować leki jesienią lub wiosną.

Krowy utrzymywane w systemie pastwiskowym narażone są na inwazje m.in. gzów bydłych. Fot. Adobe Stock

Innymi pasożytami atakującymi zwierzęta głównie na pastwisku, ale czasem także w oborze, są meszki, bąki, kuczmany i muchy. Przy masowych inwazjach muchówek zwierzęta spore ilości czasu poświęcają na opędzanie się od owadów, co przekłada się na obniżenie produktywności. **Mniej czasu pozostaje im na odpoczynek, pobieranie pokarmu czy przeżuwanie.** Pasożyty te są niebezpieczne z powodu

roznoszenia patogenów zakaźnych, a przykładem jest choroba niebieskiego języka czy letnie zapalenie wymienia. Zwalczanie muchówek w oborze polega na stosowaniu lamp owadobójczych, pułapek lepowych lub mechanicznych. Do metody chemicznej zaliczamy stosowanie repelentów lub różnych związków chemicznych o działaniu bójczym. Do profilaktyki zaliczamy działania mające na celu uniemożliwienie rozwoju muchówek lub przerwanie ich cykli rozwojowych. Osiągnąć to można poprzez:

- zachowanie higieny w budynkach inwentarskich;
- regularne usuwanie obornika i jego odpowiednie składowanie;
- zastosowanie preparatów larwiobójczych (larwicydy) w przyzmach z obornikiem, śmietnikach i innych miejscach;
- eliminację postaci zimujących.

Profilaktyka zwierząt, które są pastwiskowane, sprowadza się do zastosowania środków odstrasżających nanoszonych na grzbiecie (od głowy go ogona).

To, co niewidoczne gołym okiem, czyli pasożyty wewnętrzne

Najbardziej znanym pasożytem wewnętrznym bydła jest motyllica wątrobową. Jak nazwa wskazuje, uszkodza funkcjonowanie wątroby, ale nie tylko. Powoduje uszkodzenie ścian jelita, otrzewnej oraz przewodów żółciowych. Zwierzęta tracą apetyt, chudną, spada motoryka żwacza oraz wydajność mleczna i rzeźna. Zwierzęta zarażają się pasożytem poprzez spożycie runi pastwiskowej lub wypicie wody z cystami pasożytów. Narażone są także zwierzęta utrzymywane alkierzowo, które spożywają pasze z zarażonych terenów podmokłych. Ochroną krów przed motyllicą wątrobową jest regularne odrobaczanie zwierząt, obejmujące dwa lub trzy zabiegi rocznie. **Należy uwzględnić wiosenny zabieg odrobaczania na co najmniej miesiąc przed wypasem, gdyż tyle trwa eliminacja z organizmu jaj pasożyta.**

Pastwiska powinny lokalizować się na terenach suchych oraz nie powinno się poić krów z naturalnych zbiorników wodnych. Obornik zarażonych stad należy poddawać kompostowaniu oraz unikać nawożenia łąk i pastwisk świeżym obornikiem. Pasza pochodząca z terenów podmokłych i zalewowych powinna być skarmiana wyłącznie jako sezonowane siano lub kiszonki. W gospodarstwach wolnych od inwazji motyliczej należy badać zwierzęta nowo wprowadzane do stada. Ważne jest unikanie wspólnego wypasu bydła i owiec.

Pasożyty bydła: tasiemiec i nicienie

Kolejnym pasożytem, jakim może zarazić się krowa na pastwisku, jest tasiemiec. Lokalizują się one w jelicie cienkim, powodując stany zapalne w błonie śluzowej, a niekiedy mogą prowadzić do zaccopowania światła jelita. Zapobieganie tasiemczyce jest bardzo trudne z uwagi na duże rozpowszechnienie oraz wysoką przeżywalność form inwazyjnych pasożyta. Prewencja polega na regularnym odrobaczaniu zwierząt, w którego trakcie przez kilka dni zwierzęta trzymamy w oborze i utylizujemy kał.

Motyllica wątrobowa (łac. Fasciola hepatica) uszkodza funkcjonowanie wątroby, ale nie tylko. Powoduje uszkodzenie ścian jelita, otrzewnej oraz przewodów żółciowych. Fot. Adobe Stock

Bardzo liczną grupą pasożytów przewodu pokarmowego są nicienie. Część z nich do swojego rozwoju wymaga pastwiska, a część nicieni o mniejszych wymaganiach może wywoływać inwazje oborowe. Zarażone zwierzęta mają zaburzone trawienie spowodowane uszkodzeniem jelit, co potęguje podatność na infekcje bakteryjne. Można zaobserwować intensywne biegunki oraz ogólne wyniszczenie organizmu. Profilaktyka polega na dobraniu programu odrobaczania, zmniejszającego zanieczyszczenie pastwisk i pomieszczeń inwentarskich formami inwazyjnymi. Ryzyko zarażenia można zmniejszyć poprzez zastosowanie wypasu kwaterowego, wykaszanie niedojadów, dbanie o higienę pomieszczeń i wybiegów.

Pasożyty wywołujące problemy w rozrodzie krów

Neosporoza i toksoplazmoza u bydła dorosłego przebiega zwykle bezobjawowo. U krów mogą pojawić się problemy z zacieleniem, ronieniem, martwe porody oraz porody słabych, zarażonych cieląt. **Pasożyty przenoszone są przez zwierzęta mięsożerne - psy (neosporoza) i koty (toksoplazmoza), dlatego należy izolować je od obór i pastwisk.** Łożyska i martwe płody należy utylizować i nie dopuścić do spożycia ich przez zwierzęta mięsożerne.

Przebieg schorzeń wywołanych przez pasożyty może być ciężki, ze względu na toksyny i produkty przemiany materii wytwarzane przez te organizmy. Toksyny mogą uszkadzać narządy odpowiedzialne na oczyszczanie krwi – wątrobę oraz nerki. Obciążony jest także układ immunologiczny zwierząt, przez co osłabiona jest walka z innymi infekcjami i stanami zapalnymi w organizmie. W celu wsparcia układu odpornościowego można zastosować produkt Dairy Pilot. W swoim składzie zawiera funkcjonalny pakiet polifenoli, które wzmacniają siły obronne organizmu. W składzie znajdują się odpowiednio dobrane zioła, które zapobiegają stanom zapalnym oraz ograniczają ich niekorzystne skutki dla organizmu. **Dairy Pilot** to także żywe kultury drożdży wpływające pozytywnie na skład i aktywność flory jelitowej, strawność paszy oraz poprawę apetytu.

*Innowacyjna mieszanka
DairyPilot. Fot. Josera*

Podsumowanie

Mając na uwadze, iż choroby pasożytnicze przyczyniają się do ogólnego osłabienia organizmu i strat ekonomicznych wynikających ze spadku produktywności zwierząt, należy podjąć działania profilaktyczne, takie jak:

- regularne odrobaczanie krów;
- izolacja i badanie zwierząt wprowadzanych do stada;

- obserwacja stanu skóry, sierści oraz zachowania zwierząt;
- zadbanie o dobrostan i warunki utrzymania zwierząt;
- stosowanie dodatków mineralno-witaminowych wspierających zdrowotność zwierząt.

**Chcesz dowiedzieć się więcej na temat żywienia bydła? Skontaktuj się z naszym zespołem doświadczonych żywieniowców Josera poprzez [serwis żywieniowy](#).
Czekamy na Twoje pytania!**